

Spis treści

Wolność, rozum, intersubiektywność

Przedmowa	3
Demokracja i filozofia.	
Nowoczesność wobec antycznych wzorców społecznego rozumu	5
<i>Physis i thesis</i> 6; Polityczność jako sfera życia publicznego 10; <i>Praxis i poiesis</i> 16; <i>Polis i oikos</i> 22; Rozum dialogiczny i monologiczny 24	
<i>Logos jako dialogos.</i>	
Greckie źródła intersubiektywnej racjonalności ..	27
Przestrzeń społeczna filozofii 28; Sokrates i sofisci: dialog jako filozofia w działaniu 33; Gra językowa dialogu: rozum między retoryką i dialektyką 41; Platon: narodziny filozofii z dialogicznego ducha polityki 50	
Racjonalizm i naturalizm	
w filozofii niemieckiego Oświecenia	57
Filozoficzne odkrycie podmiotowości w myśli oświeceniowej 58; Orientacja racjonalistyczna: Wolffa projekt racjonalnej ontologii i jego krytyczna destrukcja 60; Przedkrytyczna filozofia Kanta na tle epoki 68; Orientacja naturalistyczna: antropologizacja rozumu i przyrody w «filozofii popularnej» 73	
«Prawdy szukamy obaj».	
Dialog i mit w korespondencji Schillera z Goethem	86
Idea dialogu: symetryczne «spotkanie w pół drogi» 87; Zjednoczenie przeciwieństw? Założycielski mit «klasyczny»	

ności» w kulturze niemieckiej 89; Rzeczywistość dialogu: asymetria, nierówność i dystans 93; Podmiot i przedmiot mitu 99; Mit jako dialogicznie stylizowany monolog 100

Wolność, prawo, sprawiedliwość.

Filozofia praktyczna Kanta

a polityczny etos nowoczesności 109

Nowa aktualność filozoficzna Kantowskiej rozprawy o pokoju 111; Etyka i polityka w powiązaniu transcendentnym: wolność a powszechne prawo 117; Kantowska «moralność» jako nowoczesna etyka prawa i sprawiedliwości 122; Przymus prawa w imię wolności i «państwo diabłów» 128

Immanencja i transcendencja

w Schellinga ontologicznym pojęciu wolności 132

Absolut i moc zapośredniczenia: między panteistycznym monizmem a ontologią różnorodności 133; Człowiek jako ośrodkowy punkt stworzenia: w stronę antropologicznej ontoteologii 138; Wolność a pozytywność zła: Schelling i etyczne problemy nowoczesnego społeczeństwa 143

O dialektyce «kultury»

w Heglowskiej *Fenomenologii ducha* 149

«Kultura» jako wyobcowanie 149; Władza i bogactwo w kontekście społecznej i kulturalnej modernizacji 158; «Język rozdarcia» jako paradygmat nowoczesnej kultury 165

«Nauka» i «naukowość»

jako ideologiczne kategorie filozofii 173

Filozoficzne pytanie o naukę: sformułowanie problemu 174; Wstępne przypomnienie z historii pojęć: nauka w oczach nowożytnej filozofii 177; Scjentyzm jako filozoficzna ideologia «nauki» 182; Pojęcie nauki w strukturze ideologicznej: między pozytywizmem i «filozofią życia» 187

Husserl i dziedzictwo filozofii transcendentnej . 197

Kartezjański rodowód? Rzeczywistość i złudzenia w samowiedzy Husserla 199; Husserl jako kontynuator Kantowsko-Fichteńskiego transcendentalizmu: fenomenologia a projekt «Teorii Wiedzy» Fichtego 204; Fenomenologia transcendentna a «idealizm». Przyczynek do krytyki «realistycznych» krytyków Husserla 213; Cieleśność, doświadczenie Innego, intersubiektywność 217

Lukács — marksizm jako filozofia	221
Co w marksizmie jest filozoficzne? <i>Historia i świadomość klasowa</i> na tle tradycji 222; «Punkt widzenia całości»: Lukácsowska koncepcja dialektyki 230; Urzeczowienie — przedmiotowe i podmiotowe formy reifikacji 237; Teoria świadomości społecznej: świadomość klasowa, «świadomość fałszywa», «świadomość potencjalna» 241	
Goldmann i epistemologia sensotwórczej intersubiektywności	252
Dialektyka jako historyczna antropologia sensu: założenia filozoficzne 254; Epistemologiczne podstawy humanistyki 259; Kultura w horyzoncie świadomości urzeczowionej; los «mieszczańskiego indywiduum» i socjologia powieści 266; Między Lukácsem a Heideggerem: myśl filozoficzna wobec wyzwań nowoczesności 270	
Rozum między światłem i cieniem oświecenia	278
Immanentna krytyka rozumu i kultury: miejsce <i>Dialektyki oświecenia</i> w myśli XX wieku 281; Oświecenie i mit — zręby teoretycznej konstrukcji 284; Horkheimer i Adorno a ich «ponowocześni» epigoni 287; Aporie <i>Dialektyki oświecenia</i> : od hiperkrytyki do «społecznego mitu» 291	
Wczesny romantyk późnej nowoczesności	296
Fragment przeciw dziełu — Adorno i myśl krytyczna XX wieku 297; Wczesny romantyzm: wyzwolenie przez sztukę a niepokoje «sentymentalności» 300; Adorno a Schlegel — aporie postawy wczesnoromantycznej 303	
Filozofia i społeczeństwo w powojennej Polsce ...	307
Szczególne położenie Polski w europejskim «bloku wschodnim» 308; Trzy wielkie tradycje polskiej filozofii 311; Swoistość polskiej filozofii marksistowskiej 316; Kryzys polskiego marksizmu i jego społeczno-filozoficzne następstwa 320	
O nowej Europie i Wschodzie w nas	324
Pośrodku Europy: Niemcy i Polacy między Zachodem a Wschodem 325; Modernizacja a społeczna i mentalna swoistość europejskiego «Wschodu» 328; Monolog i dialog w dyskursach społecznej komunikacji 334; Wschód a jednoczenie się Europy 340	
Uniwersytet a tradycja europejska	342
Uniwersytet a procesy europejskiej modernizacji 343; Wiedza jako część rzeczywistości nowoczesnego świata 348; Uniwersytet wobec wyzwań współczesności 351	

VIII

Spis treści

Indeks osób	355
Indeks pojęć i terminów	359
Informacje o pierwodrukach	375
Nota biograficzna	378
Publikacje Marka J. Siemka	380